

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет (інститут) географічний

Кафедра фізичної географії

СИЛАБУС
обов'язкового освітнього компонента

Ландшафтознавство

(назва освітнього компонента)

рівень вищої освіти _____ **бакалавр** _____

спеціальність _____ **106 Географія** _____
(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійна програма Географія
(назва освітньо-професійної програми)

Луцьк – 2023

Силабус обов'язкового освітнього компонента “Ландшафтознавство” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань *10 Природничі науки*, спеціальності *106 Географія*, освітньо-професійної програми *Географія*.

Розробник: Міщенко О. В., доцент кафедри фізичної географії, кандидат географічних наук, доцент кафедри географії (ПП, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Міщенко О. В.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фізичної географії

Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри:

Фесюк В. О.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань: <u>10 Природничі науки</u> Спеціальність: <u>106 Географія</u> Освітньо-професійна програма <u>Географія</u> перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	обов'язковий
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання – 2
		Семестр – 4
		Лекції – 32 год.
		Практичні (семінари) – 40 год.
		Самостійна робота – 40 год.
		Консультації – 8 год.
	Форма контролю: <u>іспит</u>	
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача

Викладач	Міщенко Олена Віталіївна
Науковий ступінь	Кандидат географічних наук
Вчене звання	Доцент кафедри географії
Посада	Доцент кафедри фізичної географії
Профайл	https://wiki.vnu.edu.ua/wiki/%D0%9C%D1%96%D1%89%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D0%9E%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B0_%D0%92%D1%96%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%97%D0%B2%D0%BD%D0%B0
Телефон	+380500143345
e-mail	mischenko.olena@vnu.edu.ua
Дні занять (електронний розклад)	http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700
Консультації	Очні консультації: 2 академічні години кожен понеділок 13.15 год. – 15.15 год., аудиторія С-618
Дистанційний курс на платформі Moodle	https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=663

III. Опис освітнього компонента

Анотація курсу

Курс “Ландшафтознавство” передбачає ознайомлення з історією розвитку ландшафтних ідей, закономірностями диференціації географічної оболонки та ієрархією природних територіальних комплексів. Особлива увага надається структурно-генетичним та функціонально-динамічним аспектам вчення про ландшафт, а також систематиці ландшафтів, вивченню закономірностей взаємодії людини і ландшафтів та їх наслідків. Розглядаються питання ландшафтного прогнозування і оптимізації природного середовища.

Пререквізити

– загальне землезнавство (здатність застосовувати знання і розуміння про географічну оболонку як планетарний природний комплекс або глобальну геосистему в цілому у найбільш загальних рисах її речовинного складу, наскрізних процесів інших загальних ознак)

– геологія (здатність характеризувати склад, будову, рухи та історію розвитку Землі, а також розміщення корисних копалин);

– геоморфологія та палеогеографія (здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик рельєфу земної поверхні, його походження, історію розвитку, сучасну будову (морфологію), процеси, що відбуваються за його участі (динаміку рельєфу) з метою наступного використання відкритих законів та закономірностей у практичній діяльності людини із облаштування географічного простору;

– ґрунтознавство з основами географії ґрунтів (здатність визначати генезис ґрунтів (тобто походження та утворення), будову, склад та властивості ґрунтів; сформулювати уявлення про закономірності географічного поширення ґрунтів, про утворення та розвиток родючості ґрунту, як найважливішої його властивості);

– гідрологія (знання природних вод Землі та гідрологічних процесів);

– метеорологія та кліматологія (здатність до розуміння закономірностей розвитку і протікання фізичних процесів в атмосфері, їх зв'язок з природними процесами інших геосфер).

Постреквізити

фізична географія України, фізична географія материків і океанів, географічне моделювання і прогнозування.

Мета і завдання освітнього компонента

Мета курсу сформулювати наукові уявлення про природні й антропогенні геосистеми ландшафтної сфери Землі, процеси і явища, які відбуваються в геосистемах різного таксономічного рівня.

Основними завданнями навчальної дисципліни є: ознайомити студентів із теорією та методологією науки ландшафтознавство, хронологічними та хронологічними закономірностями ландшафтної сфери Землі, природними комплексами Землі.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук (ПРН1); знати і розуміти основні види географічної діяльності, їх поділ (ПРН2); пояснювати особливості організації географічного простору (ПРН 3); аналізувати географічний потенціал території (ПРН 4); збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук (ПРН 5); визначати основні характеристики, процеси, історію і склад ландшафтної оболонки та її складових (ПРН 7); астосовувати моделі, методи фізики, хімії, геології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні природних та суспільних процесів формування і розвитку геосфер (ПРН 8); аналізувати склад і будову природних і соціосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах (ПРН 9); знати цілі сталого розвитку та можливості своєї професійної сфери для їх досягнення, в тому числі в Україні (ПРН 10); знати та вміти застосовувати на практиці методичний інструментарій географічної науки (12).

До кінця навчання студенти набудуть такі **загальні компетентності**: здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 1); знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 2); здатність до проведення досліджень на відповідному рівні (ЗК 6); здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 7); здатність працювати автономно (ЗК 9); здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК 12); **фахові компетентності**: здатність брати участь у плануванні та виконанні наукових та науково-технічних проєктів (ФК 1); здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства (ФК 2); здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і лабораторних умовах (ФК 3); здатність застосовувати кількісні методи при дослідженні сфер ландшафтної оболонки (ФК 4); здатність аналізувати склад і будову геосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах (ФК 5); здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання (ФК 6); знання і використання специфічних для географічних наук теорій, парадигм, концепцій та принципів відповідно до спеціалізації (ФК 7); самостійно досліджувати природні матеріали та статистичні дані (у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і презентувати результати (ФК 8); здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності (ФК 9); здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у географічній оболонці, їх властивості та притаманні ним процеси (ФК 10); здатність працювати в колективах виконавців, у тому числі в міждисциплінарних проєктах (ФК 11);

здатність проводити регіональні дослідження (ФК 12).

IV. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Конс.	Самостійна робота	Форма контролю*	Бали
Змістовий модуль 1. Теорія та методологія науки ландшафтознавство							
Тема 1. Історія розвитку ландшафтних ідей і ландшафтознавства.	6	2	2		2	О, ПЗ, С, ПКР, ТЕ, Т	2
Тема 2. Об'єкт, предмет і завдання ландшафтознавства, його місце в системі географічних наук.	3	2			1	ПКР, ТЕ, Т	1
Тема 3. Поняття про географічний ландшафт та його структуру.	9	2	4	1	2	ПЗ, О, С, ПКР, ТЕ, Т	5
Тема 4. Основні закономірності регіональної диференціації географічної оболонки.	10	2	4	1	3	РС, ПЗ, О, ПКР, ТЕ, Т	4
Тема 5. Ландшафтна сфера Землі.	12	4	4	1	3	ПЗ, О, РС, С, ПКР, ТЕ	2
Тема 6. Фізико-географічне районування Типологічна класифікація ландшафтів	14	4	6	1	3	О, ПЗ, ПКР, ТЕ, Т	3
Модульна контрольна робота № 1							30
Разом за змістовим модулем 1	54	16	20	4	14		47
Змістовий модуль 2. Хорологічні та хронологічні закономірності ландшафтної сфери Землі. Природні комплекси Землі							
Тема 7. Просторова структура ландшафтів.	14	4	4	1	5	О, ПЗ, С, ПКР, ТЕ, Т	3
Тема 8. Функціонування, динаміка і розвиток ландшафтів.	14	4	4	1	5	О, ПЗ, ПКР, ТЕ	3
Тема 9. Парагенетичні ландшафти.	7	2	2		3	О, ПЗ, ПКР	2
Тема 10. Ландшафтні	7	2	2		3	ПЗ, О,	1

комплекси морів і океанів.						ПКР, ТЕ	
Тема 11. Антропогенне ландшафтознавство	12	4	4	1	3	О, С, ПЗ, К, ПКР, ТЕ	2
Тема 12. Ландшафти заповідних територій	5		2		3	С	1
Тема 13. Гуманістичне ландшафтознавство	7		2	1	4	Т, С, ТЕ	1
Модульна контрольна робота № 2							30
Разом за змістовим модулем 2	66	16	20	4	26		43
Самостійна робота							10
Усього годин	120	32	40	8	40		100

*Форма контролю: поточне оцінювання (письмова контрольна робота (ПКР), тези (ТЕ), тести (Т), розгляд ситуацій (РС), виконання (ПЗ) та здача практичних завдань (О), семінари (С), розгляд кейсів (К), модульний контроль, підсумковий контроль у формі іспиту.

V. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійне завдання полягає у виконанні реферату відповідно до поданої нижче тематики. Самостійна робота повинна мати обсяг 15-20 сторінок рукописного тексту на аркушах формату А-4, переплетених або поданих у файловій папці. У роботі мають бути представлені такі структурні частини: титульна сторінка, оформлена за стандартними вимогами, зміст, вступ із обґрунтуванням структури роботи, основна частина, висновки, список використаних джерел, додатки.

При вивченні курсу “Ландшафтознавство” студентам пропонується самостійно опрацювати такі теми:

1. Виникнення та еволюція поняття ландшафт, геосистема. Ландшафт і близькі терміни.
2. Властивості ландшафту.
3. Концепції аквального ландшафтознавства.
4. Географічні ідеї В.В. Докучаєва.
5. Еволюція становлення науки ландшафтознавства.
6. Етнічний ландшафт. Пасіонарний підхід у ландшафтознавстві.
7. Сакральний ландшафт.
8. Політичний ландшафт.
9. Ландшафт у полі естетичних теорій.
10. Ландшафт у живописі.
11. Ландшафт у поезії.
12. Поняття меж в ландшафті на сучасному етапі.
13. Розвиток ландшафтознавства в зарубіжних країнах.
14. Синергетика ландшафту.
15. Лісові антропогенні ландшафти.

16. Філософії та ландшафтознавство.
17. Історія розвитку та особливості гірського ландшафтознавства.
18. Дорожні ландшафти.
19. Сільськогосподарські ландшафти.
20. Висотна диференціація антропогенних ландшафтів.
21. Ландшафтознавчі ідеї Д. Л. Армада.
22. Ландшафтознавчі ідеї М. А. Солцева.
23. Районування у ландшафтознавстві.
24. Інформаційні зв'язки у ландшафтних системах.
25. Глобальні і регіональні зміни у ландшафтній сфері.
26. Соціально-економічні функції геосистем.
27. Тафальні ландшафти.
28. Сучасний розвиток Українського ландшафтознавства.
29. Белігеративні ландшафти
30. Водні антропогенні ландшафти

Завдання самостійної роботи студентів вважаються виконаними, якщо вони: здані у визначені терміни; повністю виконані (розкривають тему завдання); не мають логічних і розрахункових помилок.

VI. Методи та форми оцінювання

Методи: лекції, практичні (семінарські) заняття, методи проблемного навчання, частково-пошукові, дослідницькі, вербальні, ілюстративно-демонстраційні, прикладні, інтерактивні; самостійна робота студентів (аудиторна, позааудиторна), консультації.

Форми оцінювання: усне опитування (індивідуальне, фронтальне). Оцінка участі у дискусії за питаннями для обговорення. Перевірка виконання завдань практичних робіт (індивідуальних, кооперовано-групових) та завдань для самостійного опрацювання. Тестування, модульна контрольна робота, екзамен.

VII. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента

Академічна доброчесність: виконані завдання студентів мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно і якісно виконати завдання. Пропущені заняття можна відпрацьовувати у визначений час згідно графіка. За умови індивідуального навчального графіка студент має можливість отримати позитивну оцінку завдяки виконанню планових завдань та контрольного опитування. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Складання модулів відбувається лише раз, відповідно до встановленого терміну, оскільки є можливість отримати бали на іспиті.

Основні платформи для комунікації викладача зі здобувачами освіти:

- Moodle (новинний форум, система приватних повідомлень, коментарі до завдань).
- Індивідуальна консультація може бути надана здобувачу освіти в аудиторії (згідно розкладу консультацій), в телефонному режимі, у формі відповіді на письмовий запит, надісланий на електронну пошту викладача.

Неформальна освіта при викладанні освітнього компонента

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_Визнання_резул_татів_ВНУ_ім._Л.У._ред.pdf).

Сертифікати участі у майстер-класах (семінарах, курсах тощо) на тематику, яка відповідає темам курсу, є достатньою підставою для зарахування відповідних тем.

VIII. Підсумковий контроль

Оцінювання здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2023-09/2023_Polozh_pro_otzin.pdf

Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач освіти за поточну навчальну діяльність з освітнього компонента, становить 40 балів. При цьому враховуються присутність на заняттях та активність студента під час занять; вимоги академічної доброчесності; своєчасність виконання завдання.

Підсумкова модульна оцінка визначається в балах як сума поточної та контрольної модульних оцінок. Модуль зараховується здобувачеві, якщо він успішно виконав всі види навчальної роботи, передбачені силабусом освітнього компонента. Якщо підсумкова оцінка (бали) з освітнього компонента становить не менше як 75 балів, то, за згодою здобувача освіти, вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з ОК (навчальної дисципліни). У протилежному випадку, або за бажанням підвищити рейтинг, студент складає екзамен. При цьому бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт, анулюються.

На екзамен виносяться основні питання, типові та комплексні задачі, ситуації, завдання, що потребують умінь синтезувати отриманні знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач.

До екзамену не допускається здобувач вищої освіти, який набрав менше

ніж 20 балів за навчальну роботу впродовж семестру, не виконав і не здав усі практичні завдання, не відвідував без поважних причин більшу частину лекцій.

Шкала оцінювання

Переведення оцінок, виражених у балах за 100-бальною шкалою, в лінгвістичну шкалу та шкалу ECTS здійснюється наступним чином:

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

ІХ. Орієнтований перелік питань до екзамену

1. Об'єкт мета і завдання ландшафтознавства.
2. Відомі ландшафтознавці, їх вклад у науку. Ландшафтознавчі школи
3. Ландшафтна сфера Землі, її структура.
4. Історія дослідження ландшафтної сфери Землі
5. Концептуальна модель міського ландшафту.
6. Висотна диференціація міських ландшафтів.
7. Історія дослідження ландшафтних систем морів і океанів.
8. Антропогенне ландшафтознавство: історія питань і сучасний стан проблем
9. Природні фактори диференціації геосистем.
10. Класифікація геосистем відповідно до оцінки умов міграції хімічних елементів.
11. Геоекотон, класифікація, приклади.
12. Поняття ландшафт, його вертикальна структура. Чим відрізняються ієрархічні ряди природних компонентів за М. Солнцевим і Д. Армандом.
13. Урочища рівнинного ландшафту їх класифікація.
14. Основоположники вчення про ПТК
15. Перший період становлення ландшафтознавства
16. Другий період становлення ландшафтознавства
17. Третій період становлення ландшафтознавства
18. Розвиток ландшафтознавства у зарубіжних країнах
19. Перспективні напрями та підходи у сучасному ландшафтознавстві.

20. Природні та інтегральні геосистеми, їх характерні риси.
21. Основні властивості ПТК
22. Типологічна класифікація ландшафтів.
23. Сакральний ландшафт, класифікація.
24. Основні критерії виділення відділу, системи, підсистеми ландшафтів (приклади).
25. Основні критерії виділення групи, типу, підтипу ландшафтів (приклади).
26. Основні критерії виділення роду, підроду, виду, підвиду ландшафтів (приклади).
27. Морфологічна структура рівнинних ландшафтів.
28. Сучасна схема фізико-географічного районування України.
29. Історія формування сучасної схеми фізико-географічного районування України
30. Співвідношення регіональних і типологічних одиниць ландшафтного поділу території
31. Прикладні ландшафтознавчі дослідження.
32. Поняття ландшафт, ПТК, геосистема, екосистема.
33. Місце ландшафтознавства в системі географічних наук.
34. Роль і місце ландшафтознавства в системі підготовки вчителя географії
35. Структура ландшафтознавства
36. Зміни ландшафтів спричинені антропогенними чинниками. Зворотні і незворотні зміни.
37. Властивості ландшафтів.
38. Фація рівнинного ландшафту. Приклади фацій, що займають частину мікроформи, всю мікроформу, частину елементу мезоформ рельєфу.
39. Підурочище, просте урочище, складне урочище рівнинного ландшафту, приклади.
40. Поліструктурність міських ландшафтів
41. Функціонування ландшафтів. Головні процеси функціонування ландшафтів.
42. Динаміка ландшафтів. Інваріант
43. Статистична та динамічна складові ПТК.
44. Парагенетичні ландшафти.
45. Ландшафтні зв'язки, їх види
46. Загальні закономірності еволюційних змін геосистем (за Гродзинським М. Д.)
47. Водні ландшафти, їх класифікація. Клас річкових ландшафтів. Клас озерних ландшафтів.
48. Водні ландшафти, їх класифікація. Клас мілководних ландшафтів. Клас водноповерхневих ландшафтів. Клас донних ландшафтів.
49. Горизонтальна та вертикальна морфологічна структура водних ландшафтів.
50. Три трактування терміну ландшафт.

51. Методи фізико-географічного районування.
52. Ландшафтно-антропогенні системи, категорії, приклади.
53. Ландшафтно-техногенні системи, категорії, приклади.
54. Особливості фізичного зв'язку компонентів ПТК. Радіаційні і теплові умови. Водний баланс.
55. Ярусність гірських ландшафтів.
56. Морфологічна будова гірського ландшафту.
57. Класифікація антропогенних ландшафтів
58. Селитебність ландшафтів Волинської області
59. Розвиток і саморозвиток ландшафтів
60. Стійкість ландшафтів
61. Структура ландшафтів Волинської області
62. Тип мішано-лісові. Рід алювіально-зандрові ландшафти .
63. Тип мішано-лісові. Рід озерно-зандрові ландшафти .
64. Тип мішано-лісові. Рід моренно-зандрові ландшафти .
65. Тип мішано-лісові. Рід моренні ландшафти .
66. Тип мішано-лісові. Рід денудаційні ландшафти
67. Тип мішано-лісові. Рід лесові ландшафти.
68. Тип мішано-лісові. Рід надзаплавні терасові ландшафти.
69. Тип мішано-лісові. Рід заплавні ландшафти.
70. Тип мішано-лісові. Рід болотні ландшафти
71. Тип лісостепові. Рід лесові ландшафти.
72. Тип широколистяно-лісові. Рід товтрові ландшафти.
73. Тип широколистяно-лісові. Рід денудаційних ландшафтів.
74. Тип лісостепові. Рід надзаплавних терасових ландшафтів.
75. Тип лісостепові. Рід заплавних ландшафтів.
76. Тип степові ландшафти. Рід лесових ландшафтів.
77. Тип степові ландшафти. Рід денудаційних ландшафтів.
78. Тип степові ландшафти. Рід ландшафтів подів.
79. Тип степові ландшафти. Рід терасово-дельтових ландшафтів.
80. Тип степові ландшафти. Рід лиманно-морських ландшафтів.
81. Тип степові ландшафти. Рід ландшафти кіс і пересипів.
82. Ландшафтна структура фізико-географічної країни Українські Карпати
83. Ландшафтна структура фізико-географічної країни Кримські гори
84. Підклас передгірні карпатські ландшафти.
85. Підклас низькогірні карпатські ландшафти
86. Підклас середньогірні карпатські ландшафти
87. Підклас гірських ландшафтів – міжгірських улоговин Українських Карпат.
88. Підклас кримські передгірські ландшафти
89. Підклас низькогірні і середньогірні ландшафти Криму
90. Підклас гірських південнобережних ландшафтів Криму

Х. Рекомендована література та Інтернет-ресурси

Методичне забезпечення курсу

1. Міщенко О. В. Ландшафтознавство. Дистанційний курс в системі Moodle <http://194.44.187.60/moodle/course/view.php?id=663>
2. Міщенко О. В. Ландшафтознавство: практикум. Луцьк: Вежа-Друк. 2017. 62 с.
3. Міщенко О. В. Ландшафтознавство: курс лекцій. Луцьк: Вежа-друк. 2018. 100 с.
4. Петлін В. М., Міщенко О. В. Прикладне ландшафтознавство: підручник. Луцьк: Вежа-друк. 2021. 328 с.

Основна література

1. Воловик В. М. Ландшафтознавство: курс лекцій. Вінниця: Твори. 2018. 254 с.
2. Денисик Г. І. Антропогенне ландшафтознавство: навчальний посібник. Частина 1. Загальне антропогенне ландшафтознавство. Вінниця: Вінницька обласна друкарня. 2014. 334 с.
3. Денисик Г. І. Антропогенне ландшафтознавство: навчальний посібник. Частина II. Регіональне антропогенне ландшафтознавство. Вінниця: Вінницька обласна друкарня. 2015. 332 с.
4. Матковська С. І., Світельський М. М., Іщук О. В., Стріха В. А., Шульга І. В. Ландшафтознавство: навчальний посібник. Херсон: ОЛДІ – плюс. 2021. 349 с.
5. Міщенко О. В. Ландшафтознавство: практикум. Луцьк: Вежа-Друк. 2017. 62 с.
6. Міщенко О. В. Ландшафтознавство: курс лекцій. Луцьк: Вежа-друк, 2018. 100 с.
7. Національний атлас України. НАН України, Інститут географії, Державна служба геодезії, картографії та кадастру ; голов. ред. Л. Г. Руденко ; голова ред. кол. Б. Є. Патон. Київ: ДНВП “Картографія”. 2007. 435 с.
8. Яворський Б. І., Карабінюк М. М. Ландшафтознавство. Практичний курс: навчально-методичний посібник. Львів – Ужгород: Вид-во УжНУ “Говерла”. 2023. 104 с.

Додаткова література

1. Воловик В. М. Основи етнокультурного ландшафтознавства: навчальний посібник. Вінниця: ТОВ “Вінницька міська друкарня”. 2013. 168 с.
2. Гродзинський М. Д. Пізнання ландшафту: місце і простір: монографія. У 2-х т. Київ: Вид.-поліграф. центр “Київський Університет”. 2005. Т. 1. 431 с.
3. Гродзинський М. Д. Пізнання ландшафту: місце і простір: монографія. У 2-х т. Київ: Вид.-поліграф. центр “Київський Університет”. 2005. Т. 2. 503 с.
4. Гудзевич А. В. Просторово-часова організація сучасних ландшафтів: теорія і практика: монографія. Вінниця: Віндрук. 2012. 434 с.
5. Міщенко О. В. Ландшафти Волинської області. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира

Гнатюка. Серія: географія. Тернопіль: СМП “Тайп”. №2. (випуск 41). 2016. С.72–77.

6. Міщенко О. В. Еколого-господарська оцінка сучасного стану ландшафтів Волинської області. Природа Західного Полісся та прилеглих територій: зб. наук. пр. Східноєвроп. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. 2016. № 13. С. 19–24.

7. Петлін В. М. Синергетичні залежності в організації природних територіальних систем. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. 2013. 396 с.

8. Costantini G. What Is Landscape? What Is Landscape? by John R. Stilgoe. MIT Press, Cambridge, MA, U.S.A. 2015. 280 p.